

Maackia amurensis

Deze 'Amur *Maackia*', zoals de niet officiële Nederlandse naam luidt, heeft zijn oorsprong in het noordoosten van China (Mantsjoerije), uitlopend in noordelijke richting naar Rusland en zuidelijk naar de beide Korea's. Dit is het gebied waar de Amur-rivier en zijn zijrivier Ussuri hun invloed uitoefenen op klimaat en omgeving. Vanwege het harde klimaat in deze regio is de *Maackia* een sterke boom of struik die extreme droogte, strenge kou en zware klei- en rotsbodems verdraagt.

De meest algemene soort is *Maackia amurensis*. In West-Europa treft men deze soort vrijwel alleen aan in botanische tuinen en soms in een park of grote privétuin. Meestal is het dan een meerstammige, breed vertakte boomstruik met een brede, parasolvormige, afgeplatte kroonvorm. Hij wordt hier niet hoger dan 6-8 meter, in zijn natuurlijke habitat reikt hij tot 12 meter hoogte. *Maackia* lijkt erg op *Cladrastis*, maar kan hiervan goed worden onderscheiden door de vrij liggende knoppen (bij *Cladrastis* bedekt door de bladsteel).

Kenmerken van stam en blad

Duidelijke kenmerken zijn de afschilferende bast, de behaarde twijgen en het heldergroene blad met een iets blauwgroene onderzijde. Bij het uitlopen is de jonge scheut fraai zilverachtig grijsblauw. Het totale blad is 20-30 cm lang, heeft 7-11 blaadjes en een groot, gepunt topblad. Gedurende de lente, zomer en herfst heeft hij enkele opvallende momenten. In de lente is dat het jonge blad dat zilver behaard uitloopt. Het lijkt dan of de boom in bloei staat met rijp er op. Later zijn de blaadjes glanzend groen. In de zomer (juli-

augustus) bloeit *Maackia* rijk met groen-witte bloemen in korte, dikke, opstaande pluimen. De platte, donkerbruine peulvruchten lijken op die van *Cercis* of *Gleditsia* maar zijn slechts 5-7 cm lang. Tot besluit is de herfstkleur fraai oranjegeel tot diepbruin.

Naamgeving en introductie in Europa

Maackia is genoemd naar R. Maack (1825-1886), leraar Natuurlijke Historie en later directeur aan het Gymnasium van Irkoetsk. In opdracht van het Aardrijkskundig Genootschap te Sint Petersburg bereisde hij het Amur-gebied en het stroomgebied van de Ussuri. Hij bracht veel planten vanuit daar over naar de Botanische Tuin van Sint Petersburg en gaf in 1861, samen met Von Regel, een flora uit van het stroomgebied van de Ussuri (C.A. Backer, *Verklarend woordenboek van wetenschappelijke plantennamen*, heruitgave 2000). In andere dendrologische werken wordt C. J. Maximowicz verantwoordelijk gehouden voor de eerste introductie in Europa in 1864.

In 1892 heeft Charles Sargent vanuit Japan een botanische variëteit geïntroduceerd

onder de naam *Maackia amurensis* subsp. *buengeri*. Deze heeft samengestelde bladeren die aan de onderzijde blijvend dicht behaard zijn. De tegenoverstaande blaadjes hebben een stompe bladtop.

Tijdens mijn vele omzwervingen in botanische tuinen over de hele wereld, heb ik regelmatig goed gekeken naar *Maackia* omdat ik het een prachtige parkboom vind. Ik heb de indruk dat de exemplaren die ik aantrof, vaak aan de onderzijde sterk behaard waren, vooral bij het uitlopen van het jonge blad, maar ook gedurende de zomer. Wellicht zijn dit foutief benaamde planten met alleen de soortnaam vermeld, terwijl het de subspecies betreft? Heeft iemand wellicht hetzelfde vermoeden?

Zeldzame andere *Maackia*-soorten

Alleen in botanische collecties komen ook nog voor:

***Maackia chinensis*.** Ernest Wilson, de bekende Engelse plantenjager, ontdekte deze soort in West-Hupeh en introduceerde hem in 1908 in de VS (Arnold Arboretum, Boston). Hij heeft zijn oorsprong in Hupeh en Szechwan

in het westen van China en groeit daar in vochtige, open terreinen. Er zijn zelden bomen aangetroffen, wel struiken van flinke afmeting. Hij bloeide voor het eerst in 1920 in het Arnold Arboretum en vier jaar later in Kew Gardens in Londen.

Deze soort lijkt sterk op *Maackia amurensis*. Hij verschilt in het kleinere, samengestelde blad met slankere blaadjes en vooral door de opvallende, zilverkleurig uitlopende bladeren. De blaadjes aan het samengestelde blad blijven de hele zomer aan de onderzijde behaard. De peulen zijn 5-8 cm lang. Een grote boom staat in Arboretum De Dreijen te Wageningen.

***Maackia fauriei*.** Deze zeer zeldzame soort heeft zijn oorsprong op het eiland Jeju, ten zuiden van Zuid-Korea in de Oost-Chinese Zee. Deze soort werd ontdekt door Pater Faurie in 1907, op een hoogte van 1200 meter. Ernest Wilson verzamelde als eerste zaad van deze soort op dit eiland in 1917. Op zijn naam staat de eerste introductie in de VS (Arnold Arboretum, Boston) De eerste introductie in Europa was in Kew Gardens in Londen (1922).

Deze soort heeft eveneens samengestelde bladeren met tot wel 17 blaadjes per blad. Ook hier lopen de bladeren uit met een zilverachtige beharing. Nadien worden de bladeren glanzend groen. De blaadjes zijn smal en spits toelopend met een ronde basis. De bloemen staan dicht opeen in korte trosjes omhoog en zijn crèmewit tot lichtroze gekleurd. De peulen zijn ongeveer 5 cm lang. Uit bovenstaande beschrijvingen blijkt, dat de soorten slechts op kleine, morfologische verschillen uit elkaar te houden zijn. Omdat ze voornamelijk in botanische collecties aangetroffen worden, is het mogelijk om de verschillende soorten te onderscheiden. Enige mate van scepsis over de juistheid van de naamgeving blijft geboden. □

Maackia amurensis, bloemdetail

Foto: Ineke Vink